

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА
УКРАЇНИ**

НАКАЗ

18.07.2022 № 473

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
30 серпня 2022 р.
за № 984/38320**

Про затвердження Переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, порядків їх моніторингу, повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, та про випадки нетипової загибелі тварин

Відповідно до пункту 6 частини першої статті 20, частини п'ятої статті 23, пунктів 3 та 4 частини другої статті 25 Закону України від 04 лютого 2021 року № 1206-IX «Про ветеринарну медицину», Положення про Міністерство аграрної політики та продовольства України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 17 лютого 2021 року № 124, **НАКАЗУЮ**:

1. Затвердити такі, що додаються:

Перелік хвороб тварин, що підлягають повідомленню;

Порядок моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин;

Порядок повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

Порядок повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

2. Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів забезпечити подання цього наказу в установленому порядку на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України.

3. Цей наказ набирає чинності з дня його офіційного опублікування та вводиться в дію одночасно із Законом України від 04 лютого 2021 року [№ 1206-IX](#) «Про ветеринарну медицину».

4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра аграрної політики та продовольства України згідно з розподілом обов'язків.

Міністр аграрної політики та продовольства України	М. Сольський
ПОГОДЖЕНО: Т.в.о. Голови Державної служби України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів В.о. Голови Державної регуляторної служби України Міністр охорони здоров'я України Заступник Міністра цифрової трансформації України	 А. Вовнюк О. Михайлов В. Ляшко О. Борняков

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 18 липня 2022 року № 473
--	---

ПЕРЕЛІК
хвороб тварин, що підлягають повідомленню

- Акарапідоз;
- Американський гнилець;
- Анаплазмоз великої рогатої худоби;
- Артрит-енцефаліт кіз;
- Африканська чума коней;
- Африканська чума свиней;

Бабезіоз;
Блутанг (катаральна лихоманка овець);
Бруцельоз;
Вароатоз;
Везикулярна хвороба свиней;
Везикулярний стоматит;
Венесуельський енцефаломієліт коней;
Весняна віремія коропів;
Виразкова хвороба судаків і щук;
Вірус *Bonamia exitiosa*;
Вірус *Bonamia ostreae*;
Вірус *Mikrocytos mackini*;
Вірус *Nirah*;
Вірус *Perkinsus marinus*;
Вірус герпесу *Koi*;
Вірусна геморагічна септицемія риб;
Вірусна діарея великої рогатої худоби;
Вірусна ринопневмонія коней;
Вірусний артеріт коней;
Вірусний гепатит качок;
Вісна-маєді овець;
Віспа;
Геморагічна хвороба кролів;
Геморагічна хвороба оленів;
Гіподерматоз;
Грип коней;
Губчастоподібна енцефалопатія великої рогатої худоби;
Ентеровірусний енцефаломієліт свиней (хвороба Тешена);
Енцефаломієліт коней (східний і західний);
Епізоотичний виразковий синдром риб;

Епізоотичний гематопоетичний некроз риб;
Ехінококоз;
Європейський гнилець;
Жовтоголове захворювання;
Заразний вузликовий дерматит великої рогатої худоби;
Інфекційна агалактія овець і кіз;
Інфекційна анемія коней;
Інфекційна анемія лососевих;
Інфекційний бронхіт птиці;
Інфекційний бурсит (хвороба Гамборо);
Інфекційний гематопоетичний некроз риб;
Інфекційний епідидиміт;
Інфекційний ларинготрахеїт птиці;
Інфекційний метрит коней;
Інфекційний міонекроз;
Інфекційний пустульозний вульвовагініт;
Інфекційний ринотрахеїт великої рогатої худоби;
Інфекція *Marteilia refringens*;
Інфікування вірусом епізоотичної геморагічної хвороби;
Кампілобактеріоз;
Класична чума свиней;
Контагіозна плевропневмонія великої рогатої худоби (перипневмонія);
Ку-лихоманка;
Лейкоз;
Лептоспіроз;
Лихоманка долини Ріфт;
Лихоманка Західного Нілу;
Лістеріоз;
Мікоплазмоз птахів (*Mycoplasma gallisepticum* and *M. Meleagridis*, *M. synovia*);

Міксоматоз;
Некротичний гепатопанкреотит;
Нозематоз;
Паратуберкульоз;
Парувальна неміч (підсідал) коней;
Пастерельоз;
Піроплазмоз коней;
Пуллороз;
Репродуктивно-респіраторний синдром свиней;
Сальмонельоз;
Сап;
Сибірка;
Синдром білих плям ракоподібних;
Синдром Таура;
Сказ;
Скрепі овець і кіз;
Тейлеріоз;
Трансмісивний гастроентерит свиней;
Трипаносомоз;
Трихінельоз;
Трихомоноз;
Тропілеласоз розплоду бджіл;
Туберкульоз;
Туляремія;
Фасціольоз;
Хвороба Ауескі;
Хвороба Ньюкасла;
Хітридіомікоз земноводних;
Хламідіоз;
Цистицеркоз свиней;

Чума великої рогатої худоби;
Чума дрібних жуйних;
Чума (високопатогенний грип) птиці;
Чума раків;
Японський енцефаліт;
Ящур.

Директор Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів	А. Пивоваров
--	---------------------

	ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 18 липня 2022 року № 473
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 серпня 2022 р. за № 984/38320

ПОРЯДОК
моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів
та інших хвороб тварин

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає процедуру здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до протимікробних ветеринарних лікарських засобів з метою збору необхідної інформації для визначення джерел їх походження, а також оцінювання тенденцій щодо їх поширення.

2. У цьому Порядку терміни вживають у таких значеннях:

протимікробні ветеринарні лікарські засоби (далі - ПВЛЗ) - ветеринарні лікарські засоби, які у своєму складі містять речовини природного або синтетичного походження, що мають бактеріостатичну та бактерицидну дію;

стійкість мікроорганізмів до ПВЛЗ - здатність мікроорганізмів зберігати ознаки життєдіяльності та розмножуватися, незважаючи на наявність ПВЛЗ.

Інші терміни у цьому Порядку вживаються у значеннях, наведених у Законах України [«Про ветеринарну медицину»](#), [«Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин»](#).

3. Держпродспоживслужба (далі - компетентний орган) проводить моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до ПВЛЗ, забезпечує аналіз, узагальнення та оприлюднення отриманої інформації.

4. Лабораторні дослідження (випробування) в рамках моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, стійкості їх збудників (мікроорганізмів) до ПВЛЗ проводяться акредитованими лабораторіями та установами, уповноваженими компетентним органом на здійснення державного контролю (далі - уповноважені лабораторії, уповноважені установи).

Для координації та науково-методичного забезпечення діяльності уповноважених лабораторій компетентний орган визначає референс-лабораторію.

II. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин

1. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин здійснюють відповідно до плану, що затверджується компетентним органом.

Компетентний орган може вносити зміни до плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, залежно від епізоотичної ситуації.

2. Моніторинг хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин здійснюють на рівні первинного виробництва та на інших етапах харчового ланцюга включно з харчовими продуктами тваринного походження та кормами.

3. План моніторингу в обов'язковому порядку має охоплювати такі зоонози:

- 1) бруцельоз та його збудники;
- 2) кампілобактеріоз та його збудники;
- 3) ехінококоз та його збудники;
- 4) лістеріоз та його збудники;
- 5) сальмонельоз та його збудники;

- 6) трихінельоз та його збудники;
- 7) туберкульоз, спричинений *Mycobacterium bovis*;
- 8) веротоксигенна кишкова паличка (*verotoxigenic Escherichia coli*, VTEC).

4. Залежно від епізоотичної ситуації компетентний орган може включати до плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин такі зоонози:

- 1) каліцівірус;
- 2) вірус гепатиту А;
- 3) вірус грипу;
- 4) сказ;
- 5) віруси, що передаються членистоногими;
- 6) бореліоз та його збудники;
- 7) ботулізм та його збудники;
- 8) лептоспіроз та його збудники;
- 9) псітакоз та його збудники;
- 10) туберкульоз, за виключенням спричиненого *Mycobacterium bovis*;
- 11) вібріоз та його збудники;
- 12) ієрсиніоз та його збудники;
- 13) анізакідоз та його збудники;
- 14) криптоспоридіоз та його збудники;
- 15) цистицеркоз та його збудники;
- 16) токсоплазмоз та його збудники;

17) інші хвороби тварин, що підлягають повідомленню, зоонози та інші хвороби тварин.

5. При прийнятті рішення про доповнення переліку хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників, що підлягають моніторингу, та виключення хвороб із нього необхідно враховувати наведені нижче критерії:

- 1) поширення збудника хвороби в популяціях тварин і людей, кормах і харчових продуктах;
- 2) тяжкість впливу на людей;
- 3) економічні наслідки для охорони здоров'я тварин і людей, а також для операторів ринку кормів та харчових продуктів;

4) епізоотичні тенденції в популяціях тварин і людей, кормах і харчових продуктах.

6. Компетентний орган розробляє та запроваджує систему та правила здійснення моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, відповідно до переліку хвороб визначених пунктами 3-4 цього розділу.

Такі правила мають визначати мінімальні вимоги щодо моніторингу певних хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників та містити, зокрема, таку інформацію:

1) популяція або субпопуляція тварин, етапи харчового ланцюга, на яких здійснюють моніторинг;

2) характер і тип даних, які збирають;

3) визначення захворювань;

4) порядок відбору зразків;

5) методи лабораторних досліджень;

6) частота та порядок звітування, у тому числі порядок обміну інформацією між заінтересованими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування.

7. У випадку, якщо даних, зібраних за допомогою моніторингу, зазначеного в пунктах 1-6 цього розділу, недостатньо для визначення джерел походження та оцінювання тенденцій щодо поширення збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також при виявленні емерджентних хвороб, компетентний орган має право затверджувати комплексні програми моніторингу, що охоплюють одну або декілька хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, з метою оцінювання ризиків або визначення відповідних референтних значень.

8. Комплексні програми моніторингу мають містити наведену нижче інформацію:

1) мета комплексного моніторингу;

2) тривалість комплексного моніторингу;

3) адміністративно-територіальні одиниці, на території яких здійснюють комплексний моніторинг;

4) найменування хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також їх збудників, що підлягають комплексному моніторингу;

5) мінімальна кількість зразків та порядок їх відбору;

- 6) методи лабораторних досліджень;
- 7) завдання компетентного органу;
- 8) перелік необхідних ресурсів та порядок їх мобілізації;
- 9) вартість здійснення моніторингу та перелік джерел фінансування;
- 10) порядок звітування про результати здійснення моніторингу.

III. Моніторинг стійкості збудників хвороб до ПВЛЗ

1. Компетентний орган затверджує та забезпечує виконання плану моніторингу стійкості збудників (мікроорганізмів) хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин до ПВЛЗ (далі - план моніторингу стійкості до ПВЛЗ).

2. План моніторингу стійкості до ПВЛЗ має забезпечувати отримання порівнюваних даних щодо розвитку стійкості до ПВЛЗ у збудників (мікроорганізмів) хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, що становить значну загрозу для здоров'я людини та/або тварини.

3. План моніторингу стійкості до ПВЛЗ має містити таку інформацію:

- 1) види тварин, що підлягають моніторингу;
- 2) види бактерій та/або штами, включені в моніторинг;
- 3) стратегія відбору проб, що використовується при моніторингу;
- 4) антимікробні засоби, що входять до моніторингу;
- 5) метод лабораторних досліджень, що його використовують для виявлення стійкості;
- 6) метод лабораторних досліджень, що його використовують для ідентифікації мікробних ізолятів;
- 7) методи, що їх використовують для збору даних.

Моніторинг стійкості до ПВЛЗ зокрема має забезпечувати отримання інформації на основі репрезентативної кількості ізолятів *Salmonella spp.*, *Campylobacter jejuni* та *Campylobacter coli*, виділених від великої рогатої худоби, свиней, домашніх птахів, а також з харчових продуктів тваринного походження, отриманих з цих тварин.

IV. Аналіз отриманих результатів та обмін інформацією

1. Компетентний орган аналізує та на основі зібраних під час моніторингу даних щороку узагальнює у вигляді звіту інформацію про тенденції поширення та джерела хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, а також стійкості до ПВЛЗ.

2. Звіт про виконання плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин та плану моніторингу стійкості до ПВЛЗ має містити окремо для кожної хвороби таку інформацію:

1) система моніторингу (відбір зразків: стратегія, частота, тип зразка, підтвердження спалаху хвороби, використовувані методи діагностики);

2) застосування вакцинації та здійснення інших профілактичних заходів;

3) механізм контролю та, за наявності, програми контролю;

4) заходи в разі отримання позитивних результатів, у тому числі поодиноких випадків;

5) наявність та характеристика систем оповіщення;

6) історія поширення хвороб на території країни;

7) популяція сприйнятливих тварин (зазначається дата, станом на яку надано інформацію, кількість стад, загальна кількість тварин, методи виробництва);

8) кількість і загальний опис лабораторій та установ, що беруть участь у здійсненні моніторингу;

9) зміни у системі моніторингу та їх наслідки;

10) зміни у методах здійснення моніторингу та їх наслідки;

11) результати епізоотичних та епідеміологічних досліджень, подальшої типізації або інших методів визначення характеристик у лабораторіях (інформацію надають для кожної категорії окремо);

12) тенденція щодо поширення хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників, на території країни, джерел виникнення інфекцій;

13) актуальність хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, їх збудників;

14) випадки захворювань у людей, джерелом яких є тварини або харчові продукти;

15) система управління ризиками щодо запобігання або мінімізації передачі збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин від тварин до людей;

16) заходи вжиті компетентним органом на основі епізоотичної або епідеміологічної ситуації.

3. У звіті необхідно зазначати кількість позитивних результатів лабораторних досліджень (випробувань), що підтверджують спалах хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин. Результати необхідно представляти у спосіб, що відображає географічне

поширення хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин.

4. Компетентний орган забезпечує оприлюднення результатів виконання плану моніторингу хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин і плану моніторингу стійкості до ПВЛЗ та обмін відповідною інформацією між заінтересованими органами в країні та компетентними органами інших країн.

5. Оператори ринку харчових продуктів та оператори потужностей при отриманні результатів лабораторних досліджень, проведених з метою визначення відповідності харчових продуктів встановленим критеріям безпечності, у разі підтвердження наявності в харчових продуктах або на будь-якому етапі харчового ланцюга збудників хвороб тварин, що підлягають повідомленню, зоонозів та інших хвороб тварин, зобов'язані:

1) повідомляти результати досліджень або надавати відповідні ізоляти компетентному органу на його запит;

2) забезпечити зберігання результатів дослідження та організувати збереження відповідних ізолятів протягом строку, визначеного компетентним органом;

3) вжити заходів для встановлення джерела походження збудників хвороб та недопущення ризику для здоров'я людини та/або тварини.

Директор Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів	А. Пивоваров
--	---------------------

ЗАТВЕРДЖЕНО Наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України 18 липня 2022 року № 473	
	Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 30 серпня 2022 р. за № 985/38321

ПОРЯДОК

повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм повідомлення компетентного органу утримувачем тварин про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин.

2. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для виконання утримувачами тварин, господарствами незалежно від форми власності, користувачами мисливських угідь, фізичними особами - підприємцями та спеціалістами ветеринарної медицини.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених в Законах України [«Про ветеринарну медицину»](#), [«Про мисливське господарство та полювання»](#).

II. Повідомлення компетентного органу про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин

1. У разі виявлення або підозрі щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, нетиповій загибелі сприйнятливих свійських тварин та значному спаду продуктивності тварин з невстановлених причин утримувачі тварин, користувачі мисливських угідь зобов'язані повідомити територіальний орган компетентного органу.

Повідомлення має містити таку інформацію:

1) найменування / прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та місцезнаходження / місце проживання утримувача тварин або користувача мисливських угідь, де виявлено хворобу;

2) назву виявленої хвороби (у разі встановлення діагнозу);

3) назви хвороб тварин, щодо яких є підозра;

4) клінічні ознаки хвороби;

5) загальна кількість тварин та кількість тварин, які загинули або захворіли (у разі відсутності загибелі);

6) контактна інформація особи, яка робить повідомлення;

7) інша додаткова наявна інформація.

2. У разі відсутності частини інформації, визначеної пунктом 1 розділу II цього Порядку, така інформація не надається.

Інформація щодо найменування/прізвища, власного імені, по батькові (за наявності) та місцезнаходження / місця проживання утримувача тварин або користувача мисливських угідь, де виявлено хворобу, назви виявленої хвороби (у разі встановлення діагнозу), клінічні ознаки хвороби, та контактна інформація особи, яка робить повідомлення, є обов'язковою.

3. Повідомлення про випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин надається до територіального органу компетентного органу невідкладно, відразу після того як відповідна інформація стала відома утримувачу тварин або користувачам мисливських угідь.

Повідомлення подається в один із таких способів:

електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису;

паперовій формі.

З метою оперативного реагування територіальних органів компетентного органу на випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, на нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин допускається надання утримувачами тварин або користувачами мисливських угідь повідомлення про зазначені випадки в телефонному режимі або через будь-які засоби електронного зв'язку, з наданням відповідної інформації в паперовій або електронній формі протягом наступних 24 годин.

4. До прибуття спеціалістів територіального органу компетентного органу утримувач тварин зобов'язаний припинити переміщення і перегрупування тварин та вжити заходів щодо недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту.

III. Порядок дій компетентного органу під час отримання повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин

1. Компетентний орган та територіальні органи компетентного органу забезпечують розміщення інформації про контакти, за якими необхідно повідомляти про випадки виявлення або підозри щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих

свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, на офіційних вебпорталах та в разі потреби додатково доводять відповідну інформацію до утримувачів тварин.

2. Під час отримання повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, територіальний орган компетентного органу проводить:

- 1) заходи з недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту;
- 2) відбір зразків з метою підтвердження наявності хвороби;
- 3) проведення лабораторних досліджень (випробувань);
- 4) епізоотичне розслідування.

3. У разі підтвердження наявності хвороби, територіальний орган компетентного органу організує проведення ветеринарно-санітарних заходів з її ліквідації, контролює їх виконання та за потреби ініціює проведення засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

4. У разі підтвердження наявності інфекційної хвороби тварини, що має значення для людини (зоонози, антропозоонози), територіальний орган компетентного органу повідомляє центр контролю та профілактики хвороб Міністерства охорони здоров'я України відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

5. Повідомлення про виявлення або підозру щодо наявності хвороб тварин, що підлягають повідомленню, у тому числі хвороб тварин, які раніше не реєструвалися на території України, про нетипову загибель сприйнятливих свійських тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин є обґрунтованою підставою для проведення територіальними органами компетентного органу позапланових заходів державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності стосовно утримувачів хворих тварин або тварин, щодо яких є підозра про наявність хвороби.

Директор Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів	А. Пивоваров
--	---------------------

ЗАТВЕРДЖЕНО

**Наказ Міністерства
аграрної політики
та продовольства України
18 липня 2022 року № 473**

**Зареєстровано в Міністерстві
юстиції України
30 серпня 2022 р.
за № 986/38322**

ПОРЯДОК

повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування

I. Загальні положення

1. Цей Порядок визначає механізм повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, утримувачем тварин про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин з метою проведення епізоотичного розслідування.

2. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для виконання утримувачами сільськогосподарських тварин, господарствами незалежно від форми власності, фізичними особами - підприємцями та спеціалістами ветеринарної медицини.

3. У цьому Порядку терміни вживаються у значеннях, наведених в [Законі України](#) «Про ветеринарну медицину».

II. Повідомлення державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини про випадки нетипової загибелі, інші симптоми хвороб та значний спад продуктивності тварин

1. У разі виявлення випадків нетипової загибелі тварин, інших симптомів хвороб тварин та значного спаду продуктивності тварин з невстановлених причин утримувачі тварин зобов'язані повідомити державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці та спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності.

Повідомлення має містити таку інформацію:

1) найменування / прізвище, власне ім'я, по батькові (за наявності) та місцезнаходження / місце проживання утримувача тварин, де виявлено нетипову загибель тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин;

2) вид тварин;

3) назви хвороб тварин, щодо яких є підозра;

4) клінічні ознаки хвороби;

5) загальна кількість тварин та кількість тварин, які загинули або захворіли (у разі відсутності загибелі);

6) проведення лікування (якщо проводилося);

7) наявність обставин загибелі тварин техногенного характеру (електричний струм, пожежа, механічні ушкодження, обмеження доступу повітря тощо);

8) контактна інформація особи, яка робить повідомлення;

9) інша додаткова наявна інформація.

2. У разі відсутності частини інформації, визначеної пунктом 1 розділу II цього Порядку, така інформація не надається.

Інформація щодо найменування / прізвища, власного імені, по батькові (за наявності) та місцезнаходження / місця проживання утримувача тварин, де виявлено випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, виду тварин, та контактна інформація особи, яка робить повідомлення, є обов'язковою.

3. Повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин надається державному ветеринарному інспектору відповідної адміністративно-територіальної одиниці та спеціалістові ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, невідкладно, відразу після того як відповідна інформація стала відома утримувачу тварин.

Повідомлення подається в один із таких способів:

електронній формі з накладенням кваліфікованого електронного підпису;

паперовій формі.

З метою оперативного реагування на випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин допускається надання утримувачами тварин повідомлення про зазначені випадки в телефонному режимі або через будь-які засоби електронного зв'язку, з наданням відповідної інформації в паперовій або електронній формі протягом наступних 24 годин.

4. До прибуття державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці, спеціаліста ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, та/або спеціалістів територіального органу компетентного органу утримувач тварин зобов'язаний припинити переміщення і перегрупування тварин та вжити заходів щодо недопущення поширення імовірного збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту.

III. Порядок дій державного ветеринарного інспектора та спеціаліста ветеринарної медицини під час отримання повідомлення про виявлення випадків нетипової загибелі тварин, інших симптомів хвороб тварин та значного спаду продуктивності тварин

1. Під час отримання повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, спеціаліст ветеринарної медицини, який здійснює ветеринарне обслуговування тваринницької потужності, разом з утримувачем тварин уживає заходів щодо недопущення розповсюдження імовірного збудника хвороби (заборона переміщення тварин, сировини та продукції тваринного походження, а також обслуговуючого персоналу), усунення причин, які призвели до нетипової загибелі тварин (якщо вони встановлені) та повідомляє територіальний орган компетентного органу.

2. Під час отримання повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин з невстановлених причин, державний ветеринарний інспектор відповідної адміністративно-територіальної одиниці негайно повідомляє про це головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці та разом зі спеціалістами компетентного органу проводить:

- 1) заходи з недопущення поширення збудника хвороби за межі імовірного неблагополучного пункту;
- 2) відбір зразків з метою підтвердження наявності хвороби;
- 3) проведення лабораторних досліджень (випробувань);
- 4) епізоотичне розслідування.

У разі отримання повідомлення про випадки загибелі тварин з підозрою на інфекційні хвороби тварин, що мають значення для людини (зоонози, антропозоонози), державний ветеринарний інспектор відповідної адміністративно-територіальної одиниці негайно повідомляє головного державного санітарного лікаря відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

3. Епізоотичне розслідування проводиться невідкладно після отримання повідомлення визначеного пунктом 1 розділу II цього Порядку, за розпорядженням головного державного ветеринарного інспектора відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

У разі підтвердження наявності інфекційної хвороби тварини, що має значення для людини (зоонози, антропозоонози), матеріали епізоотичного розслідування направляються головному державному санітарному лікарю відповідної адміністративно-територіальної одиниці протягом 24 годин.

4. У разі підтвердження наявності хвороби, територіальний орган компетентного органу організовує проведення ветеринарно-санітарних заходів з її ліквідації, контролює їх виконання та за потреби ініціює проведення засідання Державної надзвичайної протиепізоотичної комісії.

5. Повідомлення про випадки нетипової загибелі тварин, інші симптоми хвороб тварин та значний спад продуктивності тварин із невстановлених причин є обґрунтованою підставою для проведення територіальними органами компетентного органу позапланових заходів державного нагляду (контролю) стосовно утримувачів хворих тварин або тварин, щодо яких є підозра про наявність хвороби.

Директор Департаменту державної політики у сфері санітарних та фітосанітарних заходів	А. Пивоваров
--	---------------------